

Uutta intoa harrastukseen Naiset perhosten lumoissa

SPS:n ensimmäinen naisten perhosleiri sai hyvän vastaanoton. Leiriltä lähti kotimatkalle runsaasti tietoa ja innostusta.

Kuva: Jonna Viisainen

Naisten perhosleiri elokuun alussa Virolahdella oli elämys. Perjantaista sunnuntaihin kestävällä leirillä opettelimme yöperhosten pyydystämistä valolla, toukkien kasvattamista, perhosten neulaamista ja tunnistamista neljän kärsivällisen ja ystävällisen ”gurun” opastamana. Leirillä saadut tiedot ja taidot muodostavat hyvän pohjan harrastukselle.

Kultapiiskun, maitohorsman ja pietaryrtin kukat loistavat elokuisessa ilt-auringossa entisen sahan pihalla Virolahdella, mutta nyt ei ole aikaa keskittyä niihin. Yritän etsiä *Cucullia gnaphalii* toukkia kultapiiskun lehdistä. Niitä kuulemma olisi täältä nyt löydettävissä.

Vielä kun muistaisi, mitä perhosia *Cucullia gnaphalii* tai *Cucullia asteris* ovat suomenkielisinä. **Ari Uusimäki**, jonka johdolla toukkia etsimme, sanoi sen kyllä, mutta unohdin. Neljättä kertaa en kehtaa kysyä.

Olen Suomen Perhostutkijain Seuran järjestämällä naisten perhoskursilla Harjun oppimiskeskuksessa. Meitä on yhteensä kaksitoista naista eri puolilta Suomea, kaukaisin **Ulla Matturi** Limingasta, seitsemän tunnin ajomatkan päästä. Muutaman vuoden perhosia harrastanut Matturi tuli kurssille oppiakseen käytännön asioita, esimerkiksi sitä, miten perhoshauvia käytetään.

– Pelotti tulla. En tuntenut ketään entuudestaan, Matturi sanoo.

Ymmärrän häntä. Vieraita ovat kaikki osallistujat minullekin, mutta yhden nimen

Leiriläiset tauolla.

Kuva: Jonna Viisainen

tunnistan: **Taru Roivaisen**. Hän on postannut hienoja kuvia Suomen perhoset -Facebook-ryhmään.

Ylämyllyllä, lähellä Joensuuta asuva Roi-

vainen tuli leirille saadakseen harrastukseen uusia vinkkejä.

– Valottelusta kaipasin lisätietoa, Roivaisen sanoo.

Perhosia jääkaapissa

Perjantaista sunnuntaihin kestävällä kurssilla ohjelmaa on yötä myöten. Nimittäin niihin aikoihin kun yleensä käyn nukkumaan, lähdemme ulos hämärtyvään iltaan. Valopyydykset loistavat pimeydessä kuin majakat. Niillä lepattelee tai lepäilee kymmeniä ruskean ja harmaan sävyisiä yökkösiä, mittareita, koisia, sirppisiipiä ja sulkasia.

Kysyn perhosten nimiä varmaan kymmeniä kertoja. Vastaajaksi usein joutunut **Kimmo Silvonen** kertoo kärsivällisesti: *Eulithis populata*, *Lymantria monacha*, *Eurois occultus*, *Trachea atriplicis*, *Colostygia olivata*, *Lygephila cracca*. Noluttaa kun kysyn toistamiseen mustikkamittarin nimeä. Yksi jää helposti mieleen: kultaperä.

Otan yöllä kuvia perhosista, mikä on juuri niin vaikeaa kuin miltä se kuulostaakin. Kun myöhemmin puran kuvat tietokoneelle, osoittautuu että suurin osa kuvista on epätarkkoja tai kummallisen värisiä. Mutta mikä riemu, kun tunnistan kuvista havununnan (se perhonen, jonka tuntosarvet näyttävät viuhkoilta) ja mustikkamittarin! Elämäni ensimmäiset kuvat yöperhosista!

Kuva: Erja Hinkkanen

Liminkalainen Ulla Matturi lähdössä kotimatkalta, mikä tarkoitti seitsemän tunnin ajomatkaa. – Kannatti tulla, Matturi sanoo.

Kuva: Erja Hinkkanen

Suvi Vantanen kuvaa, Ulla Vainikainen (vas.) ja Sirkku Ruotsalainen odottavat vuoroaan. Jari Kaitilalla kädessään seuraava kuvauskohde.

Opimme niksin, jonka avulla yöperhosia voi kuvata päivänvalossa. Valolle lentänyt perhonen pyydystetään lasipurkkiin, pannaan jääkaappiin ja vapautetaan seuraavana päivänä luontoon, mielellään paikkaan, joka on perhoselle luontainen. Viileässä perhonen muuttuu hidasliikkeiseksi, minkä ansiosta kuvaajalla on muutama minuutti aikaa ottaa kuva.

Toukille kyllä, keräilylle ei

Kimmo Silvonen saa toukkien kasvattamisen kuulostamaan niin helpolta ja kiinnostavalta, että päätän ottaa talteen perhostoukan kun sellaisen näen seuraavan kerran. Elo-syyskuun vaihe on nimittäin hyvä aika löytää talvehtimispaikkaa etsivä perhostoukka. Kasvatukseen tarvitaan lasi-tai muovipurkki ja sen pohjalle talouspaperia ja ruokaa.

– Ruuan tuoreus on tärkeää, Silvonen painottaa.

Ruokaa pitää antaa kerran päivässä, samalla voi siivota ulosteet.

Kuva: Erja Hinkkanen

Jaana Ihme ja Taru Roivainen tutkivat sekokoisayökkösen genitaaleja. Kurssilla tästä käytettiin ilmaisua "puristeltiin palleja".

Kuva: Erja Hinkkanen

”Viikonloppu täytti ja jopa ylitti odotukset.”

TARU ROIVAINEN

Valopyydykset olivat leirin jännittävin ja kiehtovin juttu. Valojen virittäminen omaan pihaan on leirin jälkeen helpompaa.

Kuva: Jonna Viisainen

Naiset seurasivat tarkkaan Lassi Jalosen esitystä perhosten keräilystä ja neulaamisesta. Useimmille osallistujille keräily oli perhosharrastuksen vierain osa-alue.

Mistä sitten löytää toukka ellei sellainen satu kävelemään vastaan?

Etsimällä kasveista syöntijälkiä, haavimalla kasvustoa, seulomalla syksyllä tai keväällä kariketta tai munittamalla naarasta, Silvonen neuvo.

Viimeksi mainittua, joka minusta kuulostaa kaikkein vaikeimmalta on kokeillut eräs kurssilaista, **Laura Rostedt**. Hänen 9-vuotias poikansa salakuljetti eväsrasiassa koulun metsäretkeltä nastakehrääjänäaraan.

Aivan toisenlainen fiilis tulee perhosten neulaamisesta. En ole keräilijätyyppiä enkä ehdoin tahdoin halua tappaa perhosia, hyönteisiä tulee tapettua vahingossakin. Ihailen kuitenkin **Lassi Jalosen** ja **Jari Kaitilan** kärsivällistä, taitavaa ja huolellista työskentelyä.

– Kunnon valo on tärkeä, Jalonen sanoo.

Se on helppo uskoa, pienimmät neulat ovat nimittäin ompelulankaakin ohuempia.

Öinen idea suolla

Naisille suunnattu perhosviikonloppu oli Suomen Perhostutkijain seuralta nerokas idea. Sen keksi Nina Ruuttu eräänä kesäyönä kello kaksi muoniolaisella suolla sillä välin kun Lassi Jalonen yritti haavia savukirjoyökköstä.

Ruuttu kysyi ideasta mielipidettä **Jonna Viisaiselta**, joka on liki kymmenen vuot-

ta harrastanut perhosia ja muita hyönteisiä. Hyvä idea, tuumasi Viisainen.

Perhosharrastus kuten muutkin luontoharrastuksen osa-alueet ovat miesvaltaisia.

– Seurassa on vähän yli tuhat jäsentä, mutta vain seitsemän prosenttia heistä on naisia, Lassi Jalonen Suomen Perhostutkijain Seurasta kertoo.

Seuraan toivottaisinkin mielellään lisää naisia ja nuoria jäseniksi.

Perhosviikonlopun pitopaikaksi valikoitui Virolahdella sijaitseva Harjun oppimiskeskus siksi, että siellä on tilat kohdallaan, Jalonen kertoo.

– Lähistöllä on myös hyviä perhosapaikkoja, hän lisää.

Viisainen huomauttaa, että monet uudet lajit tulevat Suomeen idästä. Virolahdelta on vain muutama kilometri itärajalle.

Odotukset täyttyivät

Millainen kokemus naisten perhosviikonloppu oli?

– Ihan loistava. Syvensi tietämystä ja tuli perehdyttyä aiheisiin, joista ei ole kokemusta, Viisainen sanoo. Perhosten neulaaminen oli hänelle uusi juttu.

Viikonloppu täytti ja jopa ylitti myös Taru Roivaisen odotukset.

– Sain uusia vinkkejä valottelusta ja toukkien kasvattamisesta, hän sanoo.

Roivainen, kuten ei liminkalainen Matturikaan tuntenut entuudestaan ketään ”perhoskaveria.”

– Kyllä kannatti tulla, Matturi sanoo.

Hän on erityisen tyytyväinen valottelusta saamiinsa vinkkeihin.

Tyytyväinen viikonlopun antiin oli myös muutaman vuoden perhosia harrastanut **Laura Rostedt**. Hän löysi perhosten ihmeellisen maailman työskennellessään golf-kentällä.

– Siellä oli lähes kaikki päiväperhoset. Rupe sin kuvaamaan niitä kännykällä, Rostedt kertoo.

Lopullisesti hänet hurmasi haapaperhosnaaras.

– Se oli säväyttävä kokemus, Rostedt sanoo.

Jaana Ihme, joka on harrastanut perhosia vuodesta 2012 oli mielissään leirillä saadusta lisätiedosta ja mahdollisuudesta tavata muita harrastajia. Ja siitä, että opettajina oli alan ”guruja”.

Kimmo Silvonen, Suomen Perhostutkijain Seuran varapuheenjohtaja ja perhosten maastokäsikirjan kirjoittaja oli yksi leirin ”guruista”. Hän lähti mielellään opastamaan.

– Innostuin heti kun kuulin asiasta. Esitellen mielelläni perhosia, Silvonen sanoo.

ERJA HINKKANEN